



Näringsdepartementet  
Stockholm

## Svar på remiss om Slutbetänkande av Konkurrenskraftsutredningen, SOU 2015:15

Länsstyrelsen i Kalmar län lämnar följande synpunkter på förslagen i Konkurrenskraftsutredningen.

### Allmänt

Länsstyrelsen anser att det behövs kraftfulla åtgärder för att stärka konkurrenskraften i den inhemska livsmedelsproduktionen. Utredningen visar på många områden där Sverige ligger efter övriga Europa och världen när det gäller produktivitet, lönsamhet, marknadskunskap, innovationsförmåga med mera. Svensk livsmedelsproduktion har inte bara svårt att hävda sig ur dessa aspekter, utan har också svårt att tydliggöra sin betydelse för näringslivet i stort, betydelsen för att bevara natur- och kulturvärden och därmed ett attraktivt landskap för besöksnäringen, betydelsen ur beredskapssynpunkt vid en krissituation eller betydelsen av att ha en livsmedelsproduktion baserad på god djurhälsa, ett gott djurskydd, låg användning av läkemedel, växtskyddsmedel och andra miljöpåverkande insatsmedel. Utredningen pekar på många av dessa områden, och de konkurrens fördelar de innebär. Det är viktigt att dessa aspekter lyfts fram i samhällsdebatten, men också i avvägningen mellan olika intressen för att skapa en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling av livsmedelsproduktionen.

### Kap 2 Strategi för tillväxt och värdeskapande

Länsstyrelsen stödjer förslaget om ett övergripande nationellt mål med konkretiserade etappmål. Förutom mål för produktionsvärde, lönsamhet och sysselsättning, bör man överväga att införa ett rent produktionsmål. Så länge man kan påstå, vilket görs i utredningen, att livsmedelssäkerheten är bland de högsta i värden och att produktion är klimatneutral, effektiv med höga ambitioner när det gäller djurhälso-, miljö- och sociala faktorer, finns det ett samhällsintresse och ett konsumentintresse av att ha en hög andel inhemsk livsmedelsproduktion. Det ger en tydligare målbild åt vilket håll vi bör sträva. Dessutom bör man väga in vikten av och



behovet av att ha en god beredskap vid en krissituation. Försörjningsgraden är viktig vid en avspärning eller annan händelse som kan påverka vår tillgång på livsmedel.

### **Kap 3 Företagande**

Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning om kompetensutvecklingens betydelse för ökad konkurrenskraft och produktivitet, samt de förslag som läggs fram.

Länsstyrelsen är däremot mycket tveksam till att förändra jordförvärvslagstiftningen som utredningen föreslår, så att aktiebolag lättare kan köpa jordbruksfastigheter. En sådan förändring utan begränsningar skulle kunna leda till kapitalstarka bolag utan koppling till jordbrukssektorn, lätt konkurrerar ut driftsbolag inom jordbruket på fastighetsmarknaden. Detta skulle kraftigt missgynna livsmedelsproduktionen då prisbilden skulle drivas upp.

Länsstyrelsen delar utredningens förslag om en översyn och förändring av besittningsskyddet vid olika typer av arrenden. Det kommer att öka flexibiliteten och tillgången på jordbruksmark, vilket på sikt gynnar konkurrenskraften.

### **Kap 4 Regler och villkor**

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till förslaget om att slopa kravet på förprovning av djurstallar. Förprovningen syftar till att säkerställa att djurskyddslagens bestämmelser beaktas vid byggandet av djurstallar. Man kan givetvis tycka att det ligger i företagarens eget intresse att inte bygga på annat sätt. Men erfarenheten visar att många fel kan förebyggas med förprovning, vilket i det långa loppet ändå innebär en vinst för företagaren. Den administrativa bördan skulle minska marginellt av ett slopande, eftersom bygghandlingar bör upprättas även utan förprovning. Dessutom är handläggningstiderna generellt sätt ganska korta jämförelsevis, och dessa är dessutom fastställda i forskrifter.

Utredningen föreslår vidare att en ökad samordning i tillämpningen av djurskyddstillsynen kommer tillstånd. Länsstyrelsen välkomnar ytterligare initiativ från Jordbruksverket för öka samordning och likabehandling.

I övrigt delar Länsstyrelsens förslag till åtgärder inom området Regler och villkor.

### **Kap 5 Marknadsförutsättningar**

Inga synpunkter

### **Kap 6 Kunskap och innovation**

Länsstyrelsen delar i stort utredningens förslag till åtgärder inom området, i synnerhet förslaget om att öka behovsdriven forskning som stärker



konkurrenskraften. Den praktiskt tillämpade forskningen som la grunden till rationalisering och utveckling av jordbruksnäringen under några decennier efter andra världskriget, bör återfå sin betydelse för att öka konkurrenskraften. Genom att studera hur man gör inom området i andra länder, kan man återuppbygga och utveckla forsknings- och försöksverksamheten. I till exempel Holland , där 65% av livsmedelsproduktionen exporteras, satsar man mycket på forskning och försök. Regionala utvecklingscentra inom både animalie- och vegetabilieproduktionen finns över hela landet.

När det gäller kompetensförsörjning inom jordbruks- och trädgårdsnäringen har det stor betydelse inför framtiden att den utvecklas och moderniseras. I Kalmar län utbildas årligen bara en femtedel av det behov som finns enligt jordbruksstatistiken över företag och yrkesverksamma. Siffran kan till och med vara överskattad, och bör kunna gälla för hela landet. För att vända trenden krävs nya tankesätt. Att bedriva lantbruksutbildning på isolerade naturbruksgymnasium med internat är föråldrat, och kommer inte att kunna svar upp på framtidens krav på en modern utbildning. Oftast finns det inte resurser för att hålla skoljordbruk som har det senaste inom tex teknikområdet. Det är ytterst viktigt att, som utredningen föreslår, naturbruksutbildningen ger högskolekompetens. Utbildningscentrum med ett bredare anslag bör inrättas, där man har livsmedelsproduktion i fokus och inte bara jordbruk. En utbildning som nyttjar gemensamma resurser för grundutbildning och högskolebehörighet, men som ger möjlighet till olika utbildningsvägar inom lantbruk, trädgård, slakteri, mejeri, storkök, restaurang, teknik och fordon etc. Ett gymnasium med riksintag, där specialområden finns utspridda över landet är förmodligen nödvändigt för att det skall fungera.

### **Övriga synpunkter**

I flera av förslagen som utredaren presenterar inom de olika fokusområdena så föreslås att genomförandet av förslagen ska ske inom befintliga anslag. Ska genomförandet av strategin få ordentlig genomslagskraft bör extra medel tillsättas för att genomföra åtgärderna.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Stefan Carlsson efter föredragning av landsbygdsdirektör John Winroth.